

LUPAPÄÄTÖS
Nro 9/10/2
Dnro PSAVI/4/04.09/2010
Annettu julkipanon jälkeen
12.2.2010

ASIA

Maa-ainesten ottaminen tilalta Sorala RN:o 86:3, Pudasjärvi

LUVAN HAKIJA

Kuljetus Luokkanen Oy
Parsipolku 8
93100 Pudasjärvi

SISÄLLYSLUETTELO

HAKEMUS JA ASIAN VIREILLETULO	3
HANKKEEN KUVAUS	3
Yleiskuvaus hankkeesta.....	3
Hankkeen tarkoitus	3
Aikaisempi ottotoiminta ja ottolupa	3
Suunniteltu ottotoiminta.....	4
Arvio työajasta	5
KAAVOITUSTILANNE	5
YMPÄRISTÖN TILA HANKKEEN VAIKUTUSALUEELLA.....	6
HANKKEEN VAIKUTUKSET YMPÄRISTÖÖN SEKÄ YLEISIIN JA YKSITYISIIN ETUIHIN	7
VAHINKOJEN ESTÄMIS- JA VÄHENTÄMISTOIMENPITEET	7
LUPAHAKEMUKSEN KÄSITTELY	7
Lupahakemuksen täydennykset.....	7
Lupahakemuksesta tiedottaminen.....	7
Muistutus	8
Hakijan kuuleminen.....	9
Tarkastus	10
MERKINTÄ	10
ALUEHALLINTO VIRASTON RATKAISU.....	10
PÄÄASIARATKAISU.....	10
LUPAMÄÄRÄYKSET	10
Maa-ainesten ottaminen.....	10
Vahinkoa estävät toimenpidevelvoitteet sekä viimeistely- ja maisemointityöt	10
Toiminnan aloittaminen ja valmistumisilmoitus	12
Tarkkailu- ja raportointimääräykset	12
OHJAUKSET	12
RATKAISUN PERUSTELUT	12
Pääasiaratkaisun perustelut.....	12
Lupamääräysten ja vahinkoa estävien toimenpidevelvoitteiden perustelut	13
LAUSUNTO YKSILÖIDYSTÄ VAATIMUKSESTA	13
PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO.....	14
SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET	14
KÄSITTELYMAKSU	14
MUUTOKSENHAKU	15

HAKEMUS JA ASIAN VIREILLETULO

Kuljetus Luokkanen Oy on 10.3.2009 toimittanut ympäristölupavirastolle vesilain mukaisen hakemuksen maa-ainesten ottamiseksi tilalta Sorala RN:o 86:3 Pudasjärven kaupungin Sotkajärven kylässä.

HANKKEEN KUVAUS

Yleiskuvaus hankkeesta

Hiekkaa ja soraa on tarkoitus ottaa noin 4,4 ha:n alueelta 100 000 m³ 10 vuoden aikana. Ottoalue sijaitsee Korentokankaalla noin 7 km Pudasjärven keskustasta Kuusamoon päin. Alue on ympäristöhallinnon pohjavesiluokituksessa luokassa I.

Hankkeen tarkoitus

Korentokankaan harjumuodostumasta on otettu maa-aineksia jo 1950-luvulta saakka. Alueella on huomattavaa käyttötarvetta myös nykyään, sillä Pudasjärven taajamassa tarvittavista maa-aineksista tuodaan suuri osa sieltä sekä osa viedään Oulun seudun tarpeisiin. Vaikka alue on pohjavesialuetta, olisi järkevää etsiä aineksia nykyisiltä maa-ainesalueilta ja käyttää ne mahdollisimman tarkkaan kuitenkin vaarantamatta pohjavesiä. Ottamistoiminnan jatkuttua vuosikymmeniä se on aiheuttanut maisemallisia muutoksia. Korentokankaan aluetta ei voi enää kutsua alkuperäiseksi luonnonmaisemaksi, sillä monttualueet rikkovat yhtenäisen harjumuodostelman. Keskittämällä ottotoiminta nykyisiin avattuihin ottoalueisiin ja niiden vierusalueisiin sekä huolehtimalla toiminnan loputtua jälkitöistä saadaan maisema-arvoja palautettua.

Otettava materiaali on tarkoitus käyttää Pudasjärven ja lähialueiden yhdyskuntarakentamistoiminnassa niin talonrakennus, tiestö- kuin kunnallistekniikankin rakentamisessa ja kunnossapidossa ja materiaalia voidaan toimittaa betonin raaka-aineeksi. Kiviainesta jalostettaneen myös murskeeksi. Alueella on aikaisemmin valmistettu mursketta.

Hakija on korostanut, että tila on ostettu täysin maa-ainesten ottotarkoitukseen, josta on vielä hyödyntämättä noin 80 %. Mikäli alueelle ei saa ottolupaa koituu siitä huomattavat tappiot, jotka olisivat ostohinnan lisäksi Pudasjärven maa-ainesten hintatason mukaan noin 120 000 euroa. Aikaisemmin suoritetusta ottotoiminnasta ei maa-ainesten valvontaviranomaisilla ole ollut huomautettavaa. Mikäli alueelle myönnetään lupa, niin ottotoiminnassa tullaan edelleenkin toimimaan lupamääräysten ja ehtojen mukaisesti ja siten ettei synny pohjaveden pilaantumisen vaaraa.

Aikaisempi ottotoiminta ja ottolupa

Ottoalueelle on Pudasjärven kaupungin rakennuslautakunta myöntänyt 11.2.2003 luvan maa-ainesten ottamiseen 100 000 m³:lle. Ottamisaika on ollut 5 vuotta, joka on päättynyt 31.12.2008. Ottoalue on ollut 4,8 ha:n suuruisen määrääla tilasta Lisäalue RN:o 86:2, jonka Veljekset Lämsä Ay on ostanut Mäntykentän perikunnalta 13.2.2004, josta on muodostunut Sora-

lan tila. Myönnetystä 100 000 m³:n ottomäärästä on otettu noin 20 000 m³. Nyt vireillä oleva hakemus koskee samaa ottoaluetta.

Kuljetus Luokkanen Ay on 29.12.2008 hakenut maa-ainesten ottolupaa Oulunkaaren ympäristölautakunnalta, joka toimii Pudasjärven kaupungin maa-ainestenoton valvontaviranomaisena. Oulunkaaren ympäristölautakunta on pyytänyt lausunnon hakemuksesta Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksesta. Ympäristökeskus on antanut asiassa kielteisen lausunnon.

Suunniteltu ottotoiminta

Hakijan mukaan tähänastiset ottomäärät ovat olleet pieniä ja alueella on käyttökelpoista materiaalia vielä runsaasti jäljellä. Otettava kiviaines on hiekkaa ja soralajikkeita, jotka soveltuvat myös murskeen raaka-aineeksi.

Ottamisalueen pinta-ala on noin 4,38 hehtaaria ja teoreettinen ottomäärä tulee olemaan noin 100 000 m³ltr. Maa-ainesten ottamissyvyys on 6 m.

Kulku alueelle tapahtuu nykyistä tietä suoraan valtatielle olevasta vanhasta liittymästä. Tieyhteyttä jatketaan oton edetessä avattua monttua pitkin uudelle alueelle.

Avattuun monttuun on asennettu maanomistajan toimesta tarkkailuputki ja korkeusmerkkejä pohjavedenpinnan korkeuden seuraamiseksi. Alueen länsipuolella olevassa vanhassa montussa on myös tarkkailuputkia. Havaitut pohjavedenkorkeudet ovat välillä $N_{60} + 132,50 - 133,25$ m.

Ottotoiminta tulee etenemään nykyisiä rintauksia pohjoisen ja koillisen suuntaan. Ottaminen ulotetaan alimmillaan korkeustasoon $N_{60} + 137,50$ m, johon nykyinenkin otto alimmillaan ylettyy. Alueen maanpinta muotoillaan vanhojen monttujen pinnan jatkeeksi. Mahdolliset kumpareet ja harjanteet suunnitellaan ylijäämämateriaalin määrän mukaan.

Korkeustasona on käytetty valtakunnallista N_{60} -järjestelmää.

Pohjavedenpinnan ylimmän havaitun tason yläpuolelle jätetään vähintään 5 m:n vahvuinen suojamaakerros. Maanottaja seuraa pohjavesipinnan korkeutta ottotoiminnan edetessä.

Alueella ei tulla säilyttämään mitään vettä pilaavia aineita, eikä koneita ja kuljetusvälineitäkään kuin tilapäisesti. Ottamisessa käytetyt koneet ja laitteet tullaan suojaamaan annettujen ohjeiden mukaisesti. Alueelle ei rakenneta kiinteitä kivenkäsittelylaitteita. Murskaustyössä noudatetaan siitä annettuja ohjeita.

Ottamisen ajaksi asennetaan alueen ympärille varoitusnauha ja kuopan reunat pidetään kaltevuudessa, josta ei ole vaaraa.

Kuoritut pintamaat ja muu käyttötarkoitukseen kelpaamaton maa-aines varastoidaan ja käytetään alueen maisemointiin. Muotoilussa kuitenkin välteään ympäristöön huonosti sopivia suoria ja teräväkulmaisia muotoja. Ottamisen edetessä alueen reunat täytetään jätemailla ja luiskataan vaihtelevin kaltevuksin ympäristön maasto huomioiden. Tilan rajoille jätetään 10 metrin koskematon vyöhyke, jolloin länsipuolella olevan vanhan montun väliin jää luonnontilaista aluetta. Alueella ei ole laskuojia. Montun pohja muotoillaan siten, että pintavedet eivät jää lammikoiksi alueelle. Montun pohja on hyvin vettä läpäisevää, eikä näin ollen synny pitempiaikaisia pintavesilammikoita. Leikkauspiirustuksissa on esitetty ohjeelliseksi luiskakal-

tevuudeksi 1:5. Mikäli nykyistä ottoa ei jatketaisi, jäisi korkeita rinteitä, jotka eivät maisemallisesti olisi luonnollisen näköisiä Korentokankaan alueen maastoon. Kun ottoa jatketaan alueen reunoille saakka, saadaan ympäristön maaston muodosta johtuen rinteet, jotka on helppo luiskata loivasti. Näin ottoalue sulautuu paremmin pohjoispuolella olevaan alavaan ympäristöön. Ylijäämämassojen määrästä riippuen montun pohjalle muotoillaan matalia kohoumia, jotka muistuttavat luonnontilaisen ympäristön suhteellisen tasaisia muotoja ja loivia rinteitä. Luiskausten kaltevuudet muotoillaan Korentokankaan yleissuunnitelman periaatteiden mukaisesti.

Alueelle ei tuoda muualta tutkimattomia täyttömassoja.

Ottotoiminnan päätyttyä monttialue todennäköisesti metsittyy luontaisestikin, mutta jos metsittymistä halutaan nopeuttaa, alueelle istutetaan kotimaista mäntyä (taimitiheys noin 2 500 kpl/ha). Mikäli maisemointitöiden yhteydessä nähdään tärkeäksi suojaverhoilla ohjeellisella lähisuojavyöhykkeellä maanpinta, tehdään se sekoittamalla maanpintaan 0,05 m:n kerros turvetta ja kylvetään nurmetus (esim. Tiehallinnon käyttämä siemenseos).

Arvio työajasta

Ottamislupaa haetaan kymmeneksi vuodeksi luvan myöntämispäivästä lukien.

KAAVOITUSTILANNE

Alueella ei ole yleis- eikä asemakaavaa.

Ympäristöministeriön 17.2.2005 vahvistamassa Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavassa Korentokankaan alue on merkitty pohjavesialueeksi, jossa pohjavesien pilaantumisen ja muuttumisriskejä aiheuttavat toiminnot on sijoitettava riittävän etäälle pohjavesialueista tai riskien syntyminen on estettävä riittävin vesiensuojelutoimenpitein. Suunnitellun ottoalueen läheisyydessä maakuntakaavaan on merkitty sekä maa-ainesten ottoalue että arvokas harjualue. Kummatkin näistä merkinnöistä sijaitsevat suunnitellun hankealueen itäpuolella, eivätkä ne yllä ottoalueelle.

Pudasjärven kunta on teettänyt alueelle vuonna 2001 maankäytön yleissuunnitelman "Korentokangas, maa-ainesten otton ja pohjaveden suojelun yleissuunnitelma", jonka avulla pyritään sovittamaan yhteen maa-ainesten ottoa ja pohjaveden laadun turvaamista. Yleissuunnitelmalla ohjataan yleiskaavan tavoin alueen maankäyttöä ja se on hyväksytty Pudasjärven kunnanvaltuustossa 15.4.2002. Hankealue sijoittuu suurimmaksi osaksi vedenottamon ohjeelliselle lähisuojavyöhykkeelle (pv/ls -alue), jossa pohjaveden muuttumis- ja pilaantumisriskin takia ei saa osoittaa uusia maa-ainesalueita lainkaan, eikä nykyistä ottotoimintaa saa kunnostusoton yhteydessä laajentaa avattujen ottoalueiden ulkopuolelle.

Yleissuunnitelmassa on todettu, että maa-ainesten ottoon varatut uudet maa-alueet sisältävät maa-aineksia noin 3,2 milj. m³, mikä vastaa arviolta noin 15 vuoden tarvetta. Tutkimuksissa ei ilmennyt erityisiä uusia sorakerostumia, vaan maa-ainesten ottoon varatut reservialueet ovat pääosin hiekkaa (noin 80 %). Yhdessä voimassa olevien maa-aineslupien sisältämien määrien kanssa Korentokankaasta voidaan ottaa maa-aineksia nykyisellä kulutuksella vielä noin 25 vuotta, joskin soravarat loppuvat luulta-

vasti aikaisemmin. Tänä aikana on löydettävä uusia soveltuvia maa-ainesalueilta pohjavesialueen ulkopuolelta.

YMPÄRISTÖN TILA HANKKEEN VAIKUTUSALUEELLA

Korentokangas on osa Perämeren rannikolta Pohjois-Kainuuseen kulkevaa harjumuodostelmaa. Alue sijaitsee Kurenalan keskustaajaman itäpuolella. Se alkaa Kivarinjärven itäpäästä ja jatkuu noin 15 km pitkänä ja noin kilometrin leveänä kaistana, valtatie 20 molemmin puolin, Korentojärven itäpäähän tasalle saakka.

Korentokankaan maa-ainesvaroihin kohdistuu huomattavia käyttötarpeita. Pudasjärven keskustaajaman tarvitsemat maa-ainekset tuodaan nykyisin lähes kokonaan tältä alueelta, osa kuljetetaan myös Ouluun. Korentokankaalla on tällä hetkellä voimassa 12 maa-aineslupaa, joiden jäljellä oleva ottomäärä on 1 297 000 m³ (vuoden 2001 tilanne).

Suunniteltu ottamisalue sijaitsee Pudasjärven kaupungin Sotkajärven kylässä valtatie 20 Oulu-Kuusamo pohjoispuolella noin 7 km Pudasjärven keskustasta Kuusamon suuntaan. Alue on lähimmillään noin 60 metrin etäisyydellä valtatiestä. Alue sijaitsee pohjoiseen kohoavalla mäntyjä kasvavalla kankaalla. Ottoalueelta puustoa on hakattu ja osa aluetta on avattua monttua eikä sillä ole erityisiä maisemallisia kauneusarvoja. Nykyisiä lupia ennen on alueella ollut maanottoa 1980-luvulta alkaen.

Nykyinen ottamisalue sijaitsee vanhojen monttialueiden keskellä. Ympäristön maankäyttö perustuu metsätalouteen ja maanottoon. Välittömästi alueen vieressä länsipuolella on vanhaa monttialuetta, jossa ottotoiminta on loppunut ja alueen jälkityöt suoritettu. Valtatie ja monttialueen välisellä alueella kasvaa mäntymetsää. Lähin pysyvä asutus on noin 500 metrin etäisyydellä. Lähistöllä ei ole suojelukohteita eikä muinaismuistomerkkejä.

Alueelta saatava kiviaines on nykyisen ottamisen mukaan erilaisia hiekkaja soralajikkeita. Alueen pohjoisosa on kivistä soraa ja kiviä, kun taas eteläosa tasalaatuista hiekkaa ja paikkapaikoin silttiä ja savea. Soralajikkeet vaihtelevat pienempikivisestä suurempia kiviä sisältäviksi, joten ainesten rakeisuusvaihtelut ovat huomattavia. Otettavat maa-ainekset soveltuvat yhdyskuntarakennustoimintaan sellaisenaan sekä murskeen ja betonin raaka-aineeksi.

Alue on vedenhankintaan soveltuvalla pohjavesialueella Korentokangas (11 615 105), joka kuuluu luokkaan I. Paksut maakerrokset pohjavesipinnan yläpuolella mahdollistavat maanotosta huolimatta riittävän suojamaakerroksen jättämisen siten, ettei maanotto aiheuta pohjaveden pilaantumisvaaraa.

Korentokankaan pohjavesialueen pinta-ala on 15,26 km² ja pohjaveden muodostumisalueen pinta-ala 9,09 km². Pohjavettä muodostuu yhteensä 8 000 m³/d.

Monttialueella on ympäristökeskus tutkinut mahdollisen pohjavedenotannon paikan, jonka ympärille on rajattu noin 0,5 hehtaarin suuruinen suojavyöhyke. Ottoalue on suurelta osin lähisuojavyöhykkeellä. Suojavyöhykkeellä maanottoa on jo suoritettu. Ottoalueen läheisyydessä pohjaveden paikallinen virtaussuunta on länteen.

HANKKEEN VAIKUTUKSET YMPÄRISTÖÖN SEKÄ YLEISIIN JA YKSITYISIIN ETUIHIN

Toiminnan jälkeen loppuun otettu alue rauhoitetaan ja palautetaan metsätaloukseen.

Ottamistoiminnan loputtua alueen ympäristövaikutukset tulevat olemaan vähäiset. Ympäröivä maasto on puolukkatyyppin kangasmaastoa, jossa kasvaa pääasiassa mäntyä, jollaiseksi monttaluekin tulee muodostumaan.

Korentokankaan alue valtatie pohjoispuolella muodostuu useasta peräkkäisestä monttalueesta, joiden väliin jää luonnontilaisia metsäalueita. Ottoalueiden huolellinen maisemointi muuttaa vain alueen korkeustasoja ja pinnan muotoa eikä vaikuta häiritsevästi alueiden jälkikäyttöön.

Nykyinen ottoalue tulee vanhan alueen laajennukseksi ja muoto muuttuu monimuotoisemmaksi. Ottotoiminnan ja maisemoinnin lopputuloksena vain alueen maanpinnan korkeustaso muuttuu, luonnontilainen pinnanmuotohan on tasaista tai loivasti kohoavaa. Kiinnittämällä erityistä huomiota jälkiössä maanpinnan muotoiluun alue sulautuu ympäröivään maastoon.

Maanpinnan muotoilu ei tulla käyttämään tasaista luiskakaltevuutta, vaan se muotoillaan vaihtelevasti niin, että alue tulee näyttämään luonnontilaiselta. Eteläpuolella tien ja montun välissä on harjanne, joka estää näkymät tielle. Pohjoisosa luiskataan vaihtelevasti oton loputtua lopulliseen kaltevuuteen 1:5–1:7, jolloin maanpinnan muoto muistuttaa luonnollista maaston korkeustason vaihtelua. Kasvillisuuden uusiutuessa alueesta tulee entistä kasvutyyppiä vastaava. Alue ei näy asutuksiin eikä yleisille kulkuväylille, joten maisemallista häiriötä ei ole.

VAHINKOJEN ESTÄMIS- JA VÄHENTÄMISTOIMENPITEET

Maa-aineksen ottaja on seurannut pohjavesipinnan korkeutta ottotoiminnan aikana ja käytäntöä tullaan jatkamaan alueella myös jatkohakemuksen kohteissa.

LUPAHAKEMUKSEN KÄSITTELY

Lupahakemuksen täydennykset

Hakija on täydentänyt hakemustaan 3.4.2009 muun muassa hankealuetta koskevilla suunnitelmilla ja selvityksillä.

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Hakemus on annettu tiedoksi kuuluttamalla ympäristölupavirastossa ja Pudasjärven kaupungissa 7.5.–8.6.2009 sekä erityistiedoksi antona viranomaisille ja asianosaisille. Lisäksi Pudasjärven kaupungin kaavoitusviranomaiselta on pyydetty hakemuksesta lausunto.

Muistutus

Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus on lausunut hakemuksen johdosta muun muassa, että alue sijaitsee yhdyskuntien tärkeäksi pohjavesialueeksi luokitellulla Korentokankaan pohjavesialueella (11 615 105), joka kuuluu itä-länsisuunnassa kulkevaan laajaan saumaharjukompleksiin. Alue on luonteeltaan antiklininen, ja pohjavettä purkautuu yleisesti reuna-alueiden soille ja Karhulammesta lähtevään virtaan. Muodostuman selänneosien vedenläpäisevyys on hyvä. Korentokankaan pohjavesimuodostumasta toimitetaan Hirvaskosken vesiosuuskunnan toimesta noin 85 m³/d hyvälaatuista pohjavettä alueen talouksille. Lisäksi pohjavesialueelle on tutkittu 5 uutta pohjavedenottamoaluetta turvaamaan Pudasjärven kaupungin pohjavesihuoltoa. Näistä pohjavedenottamon "Jatko K2" vedenottolupahakemus on parhaillaan vireillä. Pudasjärven kaupungin nykyinen päävedenottamo sijaitsee Törrökankaan pohjavesimuodostumassa, jonka yhteydessä on osoitettu sijaitsevan useita pohjaveden laadulle ja määrälle uhkaavia toimintoja, muun muassa lentokenttäalue, saha, korjaamo, maalaamo, entinen kaatopaikka, jätevedenpuhdistamo, teollisuusalue sekä saha-alue.

Ympäristöministeriön 17.2.2005 vahvistamassa Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavassa Korentokankaan alue on merkitty pohjavesialueeksi, jossa pohjavesien pilaantumis- ja muuttumisriskejä aiheuttavat toiminnot on sijoitettava riittävän etäälle pohjavesialueista tai riskien syntyminen on estettävä riittävin vesiensuojelutoimenpitein. Suunnitellun ottoalueen läheisyydessä maakuntakaavaan on merkitty sekä maa-ainesten ottoalue että arvokas harjualue. Kummatkin näistä merkinnöistä sijaitsevat suunnitellun hankealueen itäpuolella, eivätkä ne yllä ottoalueelle.

Pudasjärven kunta on teettänyt alueelle vuonna 2001 maankäytön yleissuunnitelman "Korentokangas, maa-ainesten oton ja pohjaveden suojelun yleissuunnitelma", jonka avulla sovitetaan yhteen maa-ainesten ottoa ja pohjaveden laadun turvaamista. Yleissuunnitelmalla ohjataan Pudasjärven kunnanvaltuuston 15.4.2002 tekemän päätöksen mukaisesti yleiskaavan tavoin alueen maankäyttöä. Kyseisessä yleissuunnitelmassa nyt esitetty hankealue sijoittuu suurimmaksi osaksi vedenottamon ohjeelliselle lähisuojavyyhykkeelle (pv/lis -alue), jossa pohjaveden muuttumis- ja pilaantumisriskin takia lähisuojavyyhykkeelle ei saa osoittaa uusia maa-ainesalueita lainkaan, eikä nykyistä ottotoimintaa saa kunnostusoton yhteydessä laajentaa avattujen ottoalueiden ulkopuolelle.

Lupahakemukseen liitetty maa-aineksenotto-suunnitelma on vesiasetuksen 3 luvun perusteella oltava riittäväällä asiantuntemuksella laadittu niin, että se voidaan vaikeudetta tarkastaa. Siitä on käytävä selville, mitä aineistoa, laskumenetelmiä ja kaavoja suunnitelmaa laadittaessa on käytetty. Lisäksi tehtävistä rakennelmista ja laitteista on laadittava sellaiset piirustukset ja selvitykset, jotka ovat tarpeen niiden vesistöön tai veden käyttöön kohdistuvien vaikutusten toteamiseksi. Nyt esitettävässä maa-aineksenotto-suunnitelmassa on tekstiosiossa esitetty kaksi pohjavedenhavaintoputkea (W = +132,5 ja W = +133,25), joiden paikkoja ei ole kuitenkaan näkyvissä karttaliitteissä eikä suunnitelmakartassa. Leikkauspiirustuksissa ei ole esitetty selityksiä, eikä niistä käy selvällä tavalla ilmi pohjaveden ylimmän pinnan taso. Suunnitelman mukaan otto aiotaan ulottaa korkeustasolle +137,50 m, jolloin pohjaveden yläpuolelle jää arvioiden mukaan noin viiden metrin vahvuinen suojamaakerros.

Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus on katsonut, että esitettyjen suunnitelmien perusteella toimittaessa ottoalue laajenee huomattavasti pohjavedenottamon ohjeellisella lähisuojavyyhykkeellä, jossa maa-ainesten otta-

minen ei ole sallittua. Lisäksi nyt toteutettava hanke on ympäristökeskuksen kannan mukaan ristiriidassa sekä vesilain 1 luvun 18 §:n (pohjaveden muuttamiskielto), että ympäristösuojelulain 8 §:n (pohjaveden pilaamiskielto) kanssa. Vuonna 2009 julkaistujen ympäristöhallinnon ohjeiden (1/2009 "Maa-ainesten kestävä käyttö, opas maa-ainesten ottamisen sääntelyä ja järjestämistä varten") mukaan soran ottamisalueen sijoittuminen pohjavedenottamon suoja-alueelle tai pohjavesialueelle edellyttää riittäviä suoja-kerrospaksuuksia pohjaveden pinnan yläpuolelle, ja niille on asetettu seuraavat varovaisuusperiaatteita noudatettavat tavoitteet: lähisuojavyöhykkeelle ei myönnetä uusia maanottolupia, ja jo olemassa olevilla ottamisalueilla ylimmän pohjavedenpinnan yläpuolelle on asetettava vähintään kuuden metrin suojakerrosvaatimus, joka ei suunnitellulla tavalla toimitaessa toteutuisi. Edellä mainituilla perusteilla ympäristökeskus ei puolla esitettyä suunnitelmaa.

Ympäristökeskuksen asiantuntijat suorittivat alueella maastokatselmuksen 9.6.2009, jonka perusteella hankealueen reuna-alueet muodostuivat pääasiassa koskemattomista maakerroksista, joiden pinnalla kasvoi suojaavaa kasvillisuutta. Alueen keskelle oli koottu maa-ainekasvoja, jotka ympäristökeskuksen kannanoton perusteella voidaan kuljettaa pois huolehtien kuitenkin siitä, että vaadittava kuuden metrin suojakerrosvaatimus toteutuu ja että alue tulee luiskattua, maisemoitua ja kasvitettua samaan tapaan kuin alueen länsi-itäpuoleinen käytöstä poistettu maa-aineksenottokuoppa on toteutettu. Ympäristökeskus edellyttää lisäksi, että alueella tehdään loppukatselmus, jossa todetaan päätyneen ottoluvan lupaehtojen toteutuminen. Mikäli loppukunnostustöitä ei ole tehty suunnitelman mukaisesti, on alueelle laadittava kunnostussuunnitelma, joka tulee laatia Korentokankaan yleissuunnitelman luvussa 7.8 "Maa-ainesten ottoon sisältyvät suojelutoimenpiteet" annettujen jälkihoito-ohjeiden mukaisesti.

Ympäristökeskus on huomauttanut lisäksi, että mikäli hankkeelle kuitenkin päätetään myöntää vesilain mukainen lupa, on sille saatava myös maa-aineslain mukainen lupa, jotta hanke voidaan toteuttaa.

Hakijan kuuleminen

Hakija on 7.7.2009 antanut selityksen Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksen muistutukseen todeten muun muassa seuraavaa:

Tilan Sorala RN:o 86:3 pinta-ala on 5,3 ha:n suuruinen, jolle Pudasjärven kaupungin rakennuslautakunta on myöntänyt 11.2.2003 maa-ainesten ottoluvan viideksi vuodeksi yhteensä 100 000 m³:lle. Ottoalueen suuruudeksi on luvassa määrätty 4,9 ha eli ottoalue käsittää käytännössä koko Soralan tilan. Koko tältä alueelta on puusto hakattu ja pintamaatkin noin 70 %:sti poistettu. Näin ollen kyseessä ei ole uuden ottoalueen avaaminen eikä ottoalueen huomattava laajeneminen suunnitellun pohjavedenottamon ohjeelliselle lähisuojavyöhykkeelle, vaan jatkolupahakemus vanhalle ottoluvulle, josta on lupa-ajan umpeutumisen vuoksi vielä hyödyntämättä noin 80 %.

Ympäristöhallinnon vuonna 2009 julkaistu opas 1/2009 "Maa-ainesten kestävä käyttö, opas maa-ainesten ottamisen sääntelyä ja järjestämistä varten" ei voi olla eräänä kielteisen kannanoton perusteena, koska kyseistä ohjetta ei ole vielä silloin julkaistu kun lupahakemus on pantu vireille ja hanketta suunniteltu.

Alueella ei ole tarkoitus suorittaa murskaustoimintaa.

Soralan maa-ainestenottoaikaan itään päin eli pohjaveden virtaussuunnan yläpuolella noin neljän kilometrin matkalla on tällä hetkellä viisi maa-ainesten ottoa, joilla on voimassa olevat luvat, joten Soralan maa-ainesten otolla ei ole suurta vaikutusta pohjaveden laatuun.

Tarkastus

Ympäristölupavirasto on suorittanut Soralan tilalla 30.9.2009 tarkastuksen, josta laadittu pöytäkirja on liitetty asiakirjoihin.

MERKINTÄ

Pohjois-Suomen ympäristölupavirasto on lakkautettu 1.1.2010 lukien ja sen tilalle on perustettu Pohjois-Suomen aluehallintoviraston ympäristölupavastuualue.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU

PÄÄASIA RATKAISU

Aluehallintovirasto myöntää Kuljetus Luokkanen Oy:lle vesilain mukaisen luvan maa-ainesten ottamiseen pohjavedenpinnan yläpuolelta noin 4,4 ha:n alueelta tilalta Sorala RN:o 86:3 Pudasjärven kaupungissa.

Aluehallintovirasto määrää lupamääräyksistä ilmenevät vahinkoa estävät toimenpiteet. Lupamääräysten mukaisesti toteutettuna hankkeesta ei ennalta arvioiden aiheudu vesilain mukaista korvattavaa vahinkoa. Ennakoi-mattoman vahingon varalta annetaan ohjaus.

Luvan saajan on noudatettava jäljempää ilmeneviä lupamääräyksiä.

LUPAMÄÄRÄYKSET

Maa-ainesten ottaminen

1. Maa-ainesten ottaminen on toteutettava ja alue on kunnostettava muutoin hakemuksen liitteessä olevan piirustuksen "Lopputilannekartta" MK 1:2 000 osoittamalla ja hakemussuunnitelmasta ilmenevällä tavalla, mutta maa-ainesten ottoa ei saa ulottaa korkeuden $N_{60} + 141,00$ m alapuolelle. Pohjavedenpinnan yläpuolelle on kuitenkin jätävä vähintään 6 metrin suojakerros maata.

Vahinkoa estävät toimenpidevelvoitteet sekä viimeistely- ja maisemointityöt

2. Luvan saajan on Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla täytettävä aluetta korkeuteen $N_{60} + *(149,00) *139,00$ m sikäli kuin alueella on tätä syvempiä vanhoja ottokuoppia.

3. Maa-ainesten ottoalue on pidettävä joka suhteessa mahdollisimman puhtaana. Työkoneissa on käytettävä kasvispohjaisia tai muita pohjavettä pilaamattomia, luonnossa helposti hajoavia hydraulikkaöljyjä. Pohjavettä pilaavia aineita, kuten poltto- ja voiteluaineita ei saa alueella varastoida tai käyttää niin, että ne aiheuttavat pohjaveden pilaantumisvaaraa. Mikäli alueella varastoidaan edellä mainittuja aineita, niiden säiliöt on sijoitettava riittävän suuriin tiivisiin, katoksellisiin suoja-altaisiin, joiden kunto on ennen niiden käyttöön ottamista tarkastettava. Työkoneiden ja polttoainesäiliöiden sijoituspaikat tulee tehdä nesteitä pidättäviksi niin, että maaperän ja pohjaveden pilaantumisen vaaraa ei synny. Alueella ei saa käyttää öljyä vuotavia työkoneita tai autoja.

Luvan saajan on varauduttava tarpeen mukaiseen öljyvahinkojen torjuntaan hankkimalla alueelle muun muassa imeytysturvetta.

Muualta tuotavia tarkastamattomia ja valvontaviranomaisen hyväksymättömiä jäte-, ylijäämä- tai muita maita ei saa varastoida alueelle tai käyttää alueen jälkihoidossa.

4. Luvan saajan on viipymättä ilmoitettava pohjavettä pilaavien aineiden päästöistä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle ja Pudasjärven kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle sekä ryhdyttävä toimenpiteisiin pilaantumisvaaran estämiseksi ja poistamiseksi. Öljyvahingoista on ilmoitettava lisäksi viipymättä alueelliselle pelastusviranomaiselle.

Alueella tulee näkyvälle paikalle sijoittaa taulu, jossa on yhteystiedot vahinkotapausten ilmoittamiseksi.

5. Ottoalueella ei saa olla ottoaikanaan tarpeettomasti jyrkkiä luiskamattomia rinteitä. Tarvittavilta osin maa-ainesten ottoalue on aidattava hirvi- ja muiden vahinkojen estämiseksi. Lisäksi alueelle on asetettava riittävä määrä varoitustauluja.

6. Otto-alueen reunat on luiskattava jo ottovaiheessa suunnilleen kaltevuuteen 1:5 tai loivemmiksi. Osalle aluetta voidaan tehdä jyrkempiä rintuuksia, mikäli Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus katsoo olosuhteiden sen sallivan. Luiskat on muotoiltava luontaista korkeusvaihtelua hyödyntäen vaihtelevin kaltevuuksin luiskien ylä- ja alaosat pyöristäen.

Alueen tasauksessa ja muotoilussa saa käyttää ainoastaan puhdasta maa-ainesta. Humuspitoisen ja muun orgaanisen maan käyttö on sallittua alueen verhoiluun siten, että humusta ei pääse huuhtoutumaan pohjaveeseen. Aluskasvillisuus on palautettava kylvämällä siemenseosta, joka sisältää paikallisia oloja hyvin kestäviä heinä- ja ruoholajeja. Alue on metsitettävä istuttamalla.

Maa-ainesten ottamisessa tulee kiinnittää huomiota siihen, että hankkeen toteuttamisesta aiheutuu mahdollisimman vähän maisemakuvan rikkoutumista. Ottoalueen ympäristöstä ei puustoa saa poistaa tarpeettomasti.

7. Ottoalueen viimeistely- ja maisemointityöt on tehtävä vaativan tason periaatteiden mukaisesti Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen ohjeita noudattaen.

Toiminnan aloittaminen ja valmistumisilmoitus

8. Tässä päätöksessä tarkoitetut työt on aloitettava kolmen vuoden kuluessa tämän päätöksen lainvoimaiseksi tulosta uhalla, että lupa muuten raukeaa. Lupa on voimassa vuoden 2019 loppuun saakka.

9. Luvan saajan on ennakolta hyvissä ajoin ilmoitettava maa-ainesten oton aloittamisesta Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle sekä Pudasjärven kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

10. Maa-ainesten ottamisen lopettamisesta ja alueen maisemointi- ja viimeistelytyöiden valmistumisesta on ilmoitettava kirjallisesti aluehallintovirastolle, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle ja Pudasjärven kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle 60 päivän kuluessa töiden ja toimenpiteiden päättymisestä lukien.

Tarkkailu- ja raportointimääräykset

11. Ottamisalueelle on sijoitettava riittävästi korkeusmerkkejä, joista ottamistaso voidaan aina tarvittaessa tarkistaa.

12. Luvan saajan on tarkkailtava pohjavedenkorkeuksia sekä maa-ainesten ottamisen vaikutuksia pohjavedenkorkeuteen ja -laatuun Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla. Tarkkailuohjelma tulee toimittaa hyvissä ajoin ennen töiden aloittamista ELY-keskuksen hyväksyttäväksi. Tarkkailutulokset on toimitettava vähintään kerran vuodessa tiedoksi ELY-keskukselle ja Pudasjärven kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

13. Luvan saajan on pidettävä tarkkailuun liittyvät laitteet asianmukaisessa kunnossa.

OHJAUKSET

Jos toiminnasta aiheutuu melkoista haittaa, jota lupaa myönnettäessä ei ole edellytetty, voidaan haittaa kärsivän tai, jos haitta kohdistuu yleiseen etuun, asianomaisen viranomaisen hakemuksesta lupamääräyksiä muuttaa tai, mikäli haitta on huomattava, peruuttaa lupa.

Mikäli toiminnan seurauksena vedensaanti joltakin alueelta estyy tai huomattavasti vaikeutuu, luvan saajan on, ellei toisin sovita viipymättä korvattava aiheuttamansa vahinko rahalla tai vesilain 11 luvan 12 §:ssä säädettyin toimenpitein.

RATKAISUN PERUSTELUT

Pääasiasiatkaisuksen perustelut

Ottoalue on hakijan hallinnassa. Hakemuksen kohteena oleva alue on miltei kokonaisuudessaan ollut maa-ainesten oton kohteena ja siinä on hajallaan maa-ainekasvoja ja jyrkkiä rintuuksia. Ottoalue sijaitsee pääosin vedenhankintaan soveltuvalla pohjavesialueella. Vuonna 2001 alueelle laadittu maankäytön yleissuunnitelmassa "Korentokangas, maa-ainesten

oton ja pohjaveden suojelun yleissuunnitelma" hankealue sijoittuu suurimaksi osaksi vedenottamon ohjeelliselle lähisuojavyöhykkeelle, jossa pohjaveden muuttumis- ja pilaantumisriskin takia ei saa osoittaa uusia maa-ainesalueita, eikä nykyistä ottotoimintaa saa kunnostusoton yhteydessä laajentaa avattujen ottoalueiden ulkopuolelle.

On tärkeää, että alue muotoillaan ja viimeistellään niin, että siitä ei muodostu vaaraa pohjavedelle ja että maisemakuva paranee. Tämä voidaan parhaiten järjestää lisäoton yhteydessä.

Pohjavedenpinta on ollut vuonna 2002 tehdyn ottamissuunnitelman mukaan alueen etelä- ja itäosissa sijaitsevien havaintoputkien mukaan korkeudella $N_{60} + 132,50$ – $133,25$ m. Tämän jälkeen ei havaintoja ole tehty. Havaintojen niukkuudesta johtuen on aluehallintovirasto katsonut, että pohjavedenpinnan korkeudeksi luvassa on arvioitava $N_{60} + 133,50$ m. Pohjavedenpinnan yläpuolelle on ympäristökeskuksen (nykyisin ELY-keskus) lausunnon mukaisesti tarpeen jättää 6 metrin suojamaakerros, jolloin otto voitaisiin ulottaa enintään korkeudelle $N_{60} + 139,50$ m. Koska osalla aluetta on otto ulotettu jo korkeudelle $N_{60} + 137,50$ m, on pohjaveden suojelemiseksi muulla alueella tarpeen suurempi suojamaakerros ja kuoppien osittainen täyttö. Kun toisaalta pohjaveden korkeus alueen pohjoisosassa ei ole tiedossa, on ottoa rajoitettava niin, että ottosyvyys on enintään korkeus $N_{60} + 141,00$ m. Ottosyvyyden pienentäminen osalla aluetta vähentää myös otettavan maa-aineksen määrää. Kun vuonna 2003 annetusta maa-aineslain mukaisesta ottomäärästä on jäljellä $80\ 000\ m^3$ ktr, voitaneen tällä päätöksellä ottaa maa-ainesta noin $40\ 000\ m^3$ ktr.

Hakemuksessa tarkoitetusta maa-ainesten ottamisesta lupamääräyksistä ilmenevällä tavalla toimien ei ennalta arvioiden aiheudu pohjavedenlaadun haitallista muuttumista tai muita haitallisia pohjavesimuutoksia. Maa-ainesten ottamisesta saatava hyöty on huomattava toimenpiteestä aiheutuvaan vahinkoon verrattuna.

Lupamääräysten ja vahinkoa estävien toimenpidevelvoitteiden perustelut

Maa-ainesten ottamisesta aiheutuvaa maaperän ja pohjaveden pilaantumisen vaaraa ehkäistään mahdollisimman tehokkaasti toimintaa koskevin lupamääräyksin.

Lupamääräyksillä 2, 5 ja 6 pyritään varmistamaan, että alueen jälkihoitotöitä tehdään jo ottotoiminnan aikana, jolloin pohjaveden pilaantumisriski pienenee. Luiskankaltevuus on määrätty hakemuksen mukaisesti (1:5 tai loivempi).

Muut lupamääräykset on annettu valvonnallisista syistä.

LAUSUNTO YKSILÖIDYSTÄ VAATIMUKSESTA

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen vaatimus luvan epäämisestä on hylätty pääasiallisuudesta ja sen perusteluista ilmenevästi. Muistutuksessa esitetyt vaatimukset on muutoin otettu pääasiallisuudesta ja lupamääräyksistä ilmenevästi huomioon.

PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Tämän päätöksen mukaisiin töihin saadaan ryhtyä vasta tämän päätöksen saatua lainvoiman edellyttäen, että hakijalla on toimintaan myös maa-aineslain mukainen lainvoimainen lupa. Tämä lupa ei vapauta toiminnanharjoittajaa velvollisuudesta hakea tarvittaessa ympäristönsuojelulaissa edellytettyä lupaa.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Vesilaki 2 luku 4 §, 12 §, 14a § 1 ja 2 momentti ja 15 §, 9 luku 8 § 1 momentti ja 15 § sekä 16 luku 21 § 2 momentti

KÄSITTELYMAKSU

Ratkaisu

Asian käsittelymaksu on 2 300 euroa.

Perustelut

Alla mainitun oikeusohjeen mukaan maa-aineksen ottamista koskevan asian käsittelymaksu, silloin kun haettu ottomäärä on yli 50 000 m³, on 2 300 euroa.

Oikeusohje

Ympäristöministeriön asetus (1388/2006) ympäristölupaviraston maksullisista suoritteista.

MUUTOKSENHAKU

Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Ulla Hantunen

Jorma Rantakangas

Simo Perkkiö

Päätöksen tekemiseen ovat osallistuneet puheenjohtajana ympäristöneuvos Ulla Hantunen sekä ympäristöneuvokset Simo Perkkiö (esittelijä) ja Jorma Rantakangas.

Tiedustelut: asian esittelijä, puh. 0400 364 029

SP/ph

Liite

Valitusosoitus

*Korjattu hallintolain 51 §:n nojalla sivulla 10 ollut kirjoitusvirhe

Oulu 5.3.2010
Ulla Hantunen

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen Pohjois-Suomen aluehallintoviraston ympäristölupavastuualueen päätökseen saa hakea valittamalla muutosta **Vaasan hallinto-oikeudelta**. Valituskirjelmä on toimitettava liitteineen Pohjois-Suomen aluehallintoviraston ympäristölupavastuualueelle.

Valitusoikeus Valituksia päätöksen johdosta voivat esittää ne, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, ELY-keskukset, kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset ja muut yleistä etua valvovat viranomaiset.

Valitusaika Valitusaika päättyy **15.3.2010**, jolloin valituksen on viimeistään oltava perillä Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa.

Valituksen sisältö Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava

- aluehallintoviraston päätös, johon haetaan muutosta
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite, puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (mikäli yhteystiedot muuttuvat, on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle, PL 204, 65101 Vaasa, sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi)
- miltä kohdin aluehallintoviraston päätökseen haetaan muutosta
- mitä muutoksia aluehallintoviraston päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiolla tai sähköpostilla)

Valituksen liitteet Valituskirjelmään on liitettävä

- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta
- jäljennös valituskirjelmästä (jos valituskirjelmä toimitetaan postitse)

Valituksen toimittaminen Pohjois-Suomen aluehallintoviraston ympäristölupavastuualueelle

Valituskirjelmä on toimitettava Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon. Valituskirjelmän on oltava perillä **määräajan viimeisenä päivänä** ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmä voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston ympäristölupavastuualueen yhteystiedot

käyntiosoite:	Veteraanikatu 1, 2. kerros
postiosoite:	PL 113, 90101 Oulu
puhelin:	vaihde 020 6361 020
telekopio:	08 - 816 2870
sähköposti:	kirjaamo.pohjois@avi.fi
aukioloaika:	klo 8 - 16.15

Oikeudenkäyntimaksu Valittajalta peritään asian käsittelystä Vaasan hallinto-oikeudessa oikeuden käyntimaksu 89 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa on erikseen säädetty eräitä tapauksista, joissa maksua ei peritä.